



ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆಗಳು, ಜೊತೆಗೆ ಮಾನವತೆಯ ಪರವಾದ ಎಲ್ಲ ದಾರಿಗಳೂ ಈಗ ಕ್ರಮೇಣ ಮಸುಕಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸಂಸತ್ತು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಳುವ ಪಕ್ಷಗಳ ಲೋಪಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನೇ ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಹಂತಕ್ಕೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಣಕವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳಿಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ನೈರಾಶ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಂಡ ಅಪ್ರತಿಮ ತತ್ವನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ನಿರ್ಭೀತಿಯ ರಾಜಕಾರಣಿ ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡ ಅವರ ಸ್ಮರಣೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಇಂದಿನ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಚೈತನ್ಯ ತರಬಹುದು!

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಆರಗ ಗ್ರಾಮದ ಶಾಂತವೇರಿಯಲ್ಲಿ 1923ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಈಗ ಬದುಕಿದ್ದರೆ 100 ವರ್ಷ ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು. ಗೋಪಾಲಗೌಡರನ್ನು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಮೀಕರಣದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಅವರ ಸರಳತೆಯಂತೂ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು. ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಕೇವಲ 'ವರ್ಗವಣಿ' ದಂಧೆಯ ಶಾಸಕರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ! ಇವರು ಮೂರು ಸಲ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಬಳಿ ಇದ್ದದ್ದು ಎರಡು ಜೊತೆ ಜುಬ್ಬು ಮಾತ್ರ! ಅನೇಕ ಸಲ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಶಿವಮೊಗ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಹಣವೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ತತ್ವನಿಷ್ಠೆಯ ಮುಂದೆ ಆಳುವ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಲೆಬಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಭಾಷಣಗಳು, ಬಡವರು, ಗೇಣಿದಾರ ಭೂಹೀನ ರೈತರು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪರವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾನವೀಯತೆಗೆ ಕಳಂಕ ತರುವ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅವರು ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಗೆ ದುಮುಕಿದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ 1951ರಲ್ಲಿ ಸಾಗರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಾಗೋಡು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗೇಣಿದಾರ ರೈತರ ಹೋರಾಟ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದದ್ದು. ಸಮಾಜವಾದಿ

ಉದಾತ್ತ ಸಮಾಜವಾದಿ

ಹೋರಾಟದ ಪ್ರಮುಖ ನಿಲುವು 'ಉಳುವವನೇ ಹೊಲದೊಡೆಯ' ಎಂಬ ಘೋಷವಾಕ್ಯ ಬೀಜರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದದ್ದು ಮೊದಲು ಕಾಗೋಡು ರೈತ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ. ಕಾಗೋಡು ರೈತರ ಹೋರಾಟದ ಪರವಾಗಿ ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಈ ಘಟನೆಯಿಂದಾಗಿ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಿಕ್ಷಿತ ತರುಣರೆಲ್ಲ ಸಮಾಜವಾದಿ ಕನಸುಗಾರರಾಗಿ ಬದಲಾದರು.

1952ರಿಂದ ಮೂರು ಸಲ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಚುನಾವಣೆಯೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ರೋಚಕ ಕತೆ. ಅವರ ಉಮೇದುವಾರಿಕೆಗೆ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದವರು ಅಲ್ಲಿನ ಯುವಕರು, ಬಡವರು, ರೈತರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಗೇಣಿದಾರರು, ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು. ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮತಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಚರ್ಚ್ ಅಥವಾ ಮಸೀದಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ! ಜಾತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮತ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. 'ಸಮಾಜವಾದವೆಂಬುದು ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲೇ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು' ಎಂದು ತಮ್ಮ ಸಹಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಸಮಾಜವಾದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದ, ಆಗ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಕಡಿದಾಳು ಮಂಜಪ್ಪನವರು, ಗೋಪಾಲಗೌಡರಿಗೆ ಜಮೀನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಅವರ ಗೆಳೆಯರ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿದರಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರ ಹೀಗಿತ್ತು: 'ಮೊದಲು ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲದ ಬಡವರಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಡಲು ನಿಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ. ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಗೋಪಾಲಗೌಡನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಹೇಳಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರಂತೆ. ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ತೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಜುಬ್ಬದ ಮುಂದೋಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಡಚಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲ ಇದೊಂದು ಫ್ಯಾಷನ್ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು! ವಾಸ್ತವ ಸ್ಥಿತಿ ಏನೆಂದರೆ

ಅವರ ಮುಂದೋಳಿನ ಜುಬ್ಬು ಯಾವಾಗಲೂ ಹರಿದಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಕಾಣದಿರಲೆಂದು ಅದನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಡಚಿರುತ್ತಿದ್ದರು!

1957ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಎರಡನೇ ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಸೋಲು ಕಂಡಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತವು. ಕನ್ನಡ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಒಬ್ಬರು ಅವುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದರು. ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಆ ಎಲ್ಲ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನೂ ಓದಿ, ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಬರೆದರು. ಆಗ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ ಅವರು ಲೇಖನವನ್ನು ಓದಿ ಕೂಡಲೇ ಆ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆದೇಶಿಸಿದರು. ಆಗ ಜತ್ತಿ ಅವರು 'ಗೋಪಾಲಗೌಡರಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಲು ಸಮಯ ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು?' ಎಂದು ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದರಂತೆ!

ಕಾಗೋಡು ರೈತ ಹೋರಾಟ, ಉರಗಲ್ ಮತ್ತು ಸಂಡೂರು ಭೂ ಹೋರಾಟ, ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ವಿರೋಧ, ಗೋವಾ ವಿಮೋಚನಾ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಗಾಗಿ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಸುತ್ತಾಟ ಈ ಎಲ್ಲ ಹೋರಾಟಗಳೂ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಅಪಾರ ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದವು. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ್ದ ಆಗಿನ ಸ್ಪೀಕರ್ ವೈಕುಂಠ ಬಾಳಿಗ ಅವರು 'ಗೋಪಾಲಗೌಡರಂಥವರು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸಿಕ್ಕರೆ ನಾನು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಾಮರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು.

'ಸಮಾನತೆ, ಅಧಿಕಾರದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ 'ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಪಾಲು', 'ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಬಾಳು' ನೀಡುವುದು ಸಮಾಜವಾದದ ಗುರಿ. ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಮಾರ್ಗ. ಇದು ನಾವು ತುಳಿಯಬೇಕಾದ ಹಾದಿ' ಎಂದು ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರು ತುಳಿದ ರಾಜಕಾರಣದ ಮಾರ್ಗ. ರಾಜಕಾರಣದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪಠ್ಯದಂತಿರುವ ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಇಂದಿನ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಓದುವಂತಾಗಲಿ.

■ ಜಿ.ವಿ. ಆನಂದಮೂರ್ತಿ

ಮಾತೇ ಮತ್ತು

- ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಸುವಂತೆ ಬದುಕುವ ಕಲೆಯನ್ನು ನೀನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ದಿನವೇ ನಿನ್ನ ಕೊನೆಯ ದಿನವಾಗುವುದು.
—ಒ. ಲಂಕೇಶ್
- ಓದು ಓದು ಓದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಶತ್ರುಗಳು ನಿನ್ನ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಹೆದರುತ್ತಾರೆ.
—ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

- ಪ್ರತಿದಿನ ನಿಮ್ಮದೇ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಿರಿ. ಏಕೆಂದರೆ, ಯಶಸ್ಸು ಎಂಬುದು ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನೀವೇ ನಡೆಸುವ ಕಾಳಗದಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ.
—ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್
- ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಏನೂ

- ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಗುರಿ ತುಂಬ ಮುಖ್ಯ.
—ಜಾನ್ ಎಫ್. ಕೆನಡಿ
- ನಿಜವಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯನ್ನು ಪ್ರೇಮದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಭಾವನೆಗಳು ಕೈ ಹಿಡಿದು ನಡೆಸುತ್ತವೆ.
—ಚಿ ಗುಪ್ತ